

Els Ports. Natura i Art (8a edició)

2023

Fotografia: Xavier Mamano

Diumenge 7 de maig. L'edició de Natura i Art del 2023 ha estat artísticament molt completa, amb unes propostes interessants i suggeridores des d'un punt de vista estètic i formal, també en el seu missatge. Algunes d'elles han estat, a més, molt didàctiques, per les temàtiques i continguts tractats.

Les cent cinquanta-cinc persones participants en l'activitat ho han fet de forma molt activa i entusiasta, involucrant-se en el que els artistes els oferien i demanaven.

ARTS VISUALS

- 1.** Carles Mamano, el domador de lletres (Barcelona). "ELS PORTS. NATURA i ART", una instal·lació i un llibre-objecte per a reflexionar.
- 2.** Jordi Llorca-Figuerola (Tarragona). "Túnel del temps", una instal·lació participativa sobre els inicis del simbolisme en els Australopithecus.
- 3.** Sílvia Franzher i Ohlalana! (La Ràpita i Vall-de-roures). Una obra multidisciplinària sobre la cultura de la llana.
- 4.** Íria Rodon (Valls). "Espai Escrit", una instal·lació sobre la relació que el subjecte manté amb l'entorn natural.

HAPPENING

- 5.** Asunción + Guasch (Barcelona). "Muladhara", una experiència sensorial i meditativa de comunió amb la natura.

Els Ports. Natura i Art és un projecte comissariat per Sergi Quiñero.

1. En el Mas Quiquet, la intervenció d'en Carles Mamano inaugura el recorregut artístic d'aquesta vuitena edició. La seva obra és talment la portada de la “revista caminada” que va ser la jornada. La seva obra “ELS P8RTS. NATURA I ART” ens permet descobrir l'interessant món de les lletres.

El primer que ens va mostrar l'autor fou un tapís que havia realitzat amb els materials de l'entorn, que curiosament havia recollit, tractat i preparat: pedretes, tronquets, pinassa, escorça, glans, fang, fulles...

Les lletres comencen a adquirir sentit quan l'artista ens explica que natura, etimològicament, significa “la realització (-ura) de nàixer (nat)” i ens introdueix en els significats de cadascuna de les lletres. Ens diu “Imagineu que una planta creix, després expulsa una llavor que cau a terra i en germinar creix una nova planta que s'adreça cap al cel”. Mentre ens ho explica, amb la mà dibuixa a l'aire una N. En acabat ens parla de la A -inaugural- com a “unió de dos semblants” mentre ajunta les puntes dels dits fent la forma d'aquesta lletra. Si la N representa la reproducció en el món vegetal, la A la procreació animal (sexual). La T amb què acaba “NAT”, és la transició del no-res a l'ésser, com la T d'art és el pas del procés a l'obra. Així l'artista ens continua il·luminant els significats de lletres de NATURA I ART.

En una segona part, a l'entrada del Mas, l'artista que s'autoanomena “domador de lletres”, ens presenta el llibrema (llibre-poema) “ELS P8RTS. NATURA I ART”, fet expressament per a l'ocasió, on diposita les seves reflexions entorn dels conceptes de NATURA i ART. Un llibrema gran, on el joc i la sorpresa ens captiven: les lletres canvien de posició, de presència i de significat davant dels nostres ulls. En passar plana, veiem com de la NATURA neix l'ART.

2. Els Ports d'enguany ha estat un punt d'inflexió en la trajectòria d'en Jordi Llord-Figuerola, que ha deixat els materials plàstics per capbussar-se en els naturals. "Túnel del temps" ha estat pensat específicament per a realitzar a la marbrera *Renacimiento*, -un curiós entorn antròpic dins del Parc Natural-. A mode d'introducció ha realitzat dues instal·lacions que el públic descobria al adreçar-se cap a la marbrera. Allà en Jordi Llord-Figuerola ens ha fet una encertada dissertació sobre l'experiència estètica i el pensament simbòlic, cosa que ha ajudat al públic a ser conscients de la seva mirada. La prehistòria ha servit per donar-nos consciència d'espècie. La reproducció de l'objecte artístic més antic del món, el còdol roig de Makapansgat, de tres milions d'anys d'antiguitat, ha estat el protagonista del *túnel del temps*. Dos cercles de cinquanta fidels reproduccions d'argila cuita que ha fet l'artista per a l'ocasió han servit al públic per experimentar: cadascú l'ha tingut a les seves mans, la submergit en aigua, per a tot seguit, a cau d'orella, escoltar les crepitacions de l'aigua en la peça, tot recreant l'acció d'aquell homínid. Aquest ha esdevingut el mecanisme sonor que ha transportat al públic a fa tres milions d'anys.

El primer i més antic *manuport* és el [còdol](#) de [Makapansgat](#) (*Makapansgat pebble*), de jaspi vermell ($\text{SiO}_2 + \text{Fe, O, OH, Si}$). Trobat a Makapansgat, Sud-àfrica, i de fa tres milions d'anys. I que els primers bípedes (Lucy), l'*Homo Australopithecus* (3.600.000 a.n.e.), que inicien la raça *Habilis* gràcies a l'alliberació de les mans, i que desemboquen a l'*Homo sapiens* actual.

3. Amb la intervenció de les artistes Silvia Franzher i Ohlalana hem passat de la prehistòria a la història de la producció de la llana i la reivindicació per preservar les tradicions d'aquesta activitat. Ens han ensenyat la intricada relació, tanmateix de colonització i de simbiosi amb el medi natural que va fer possible l'evolució dels humans. En la introducció ens han explicat, amb precisió i rigor antropològic, la història de les nostres avantpassades en aquelles contrades, centrant-se en l'elaboració de la llana i la importància de les ovelles i d'altres animals dels Ports.

Amb l'objecte d'explicar i recrear els feixucs i complexos treballs de les colonitzadores quan feien la llana han fet una encertada teatralització. La seva intervenció ha estat arriscada i emocionant, fidel a un passat que va caracteritzar els rius de l'entorn. Amb els peus dins de l'aigua, treballant la llana i cantant les cançons tradicionals, ha resultat una recreació magnífica de les tradicions seculares en el mateix indret on es produïen temps ençà. Mitjançant les accions i les cançons el públic seduït s'ha transportat al passat d'aquells indrets.

Destacar com les disposicions dels materials han confegit unes intervencions paisatgístiques singulars, barreja entre l'antiga tradició i l'art contemporani.

Mentre treballaven,
han cantat:

"Agua va"¹,
"Jota cantada"¹,
"En el lavadero"²,
"El calderero"² i
"A la fuente"²

¹. Interpretació: Chicoten. Baix Ebre. Texts: J.R. Marcuello, J. Moncada i A. Vergara.

². Interpretació: Lahiez. Ríos de Tradición.

4. La instal·lació “Espai Escrit” d’Íria Rodon planteja la creació d’un espai, d’un lloc, a partir d’un conjunt de cites que evocuen la relació que el subjecte manté amb l’entorn natural. Aquesta convivència entre l’èsser i la natura, va més enllà d’un contacte físic i momentani, explora els límits sensorials i sentimentals. A mesura que la lectura avança, també avança la relació entre aquests dos conceptes fent-se cada vegada més íntima i autèntica.

Les vuit peces de la instal·lació, conviden a l’espectador a caminar a través d’un petit racó del Parc Natural dels Ports per entendre-les completament. D’aquesta manera, el fet de caminar, entès com a pràctica artística, també té un paper rellevant en la peça.

Una de les cites que vam poder llegir: "*Com vau morir, mentre nosaltres ens enlairàvem. Amunt. Tones i tones de roca i de terra, de granit, gneis i calcita. Cap al cel, ens aixecàrem, des de les profunditats. Amb tota la tenacitat, amb tota la paciència, amb tota la lentitud, amb tota la destrossa. La puixança fosca ens enlairava, la força bruta ens enviava amunt, la roca es caragolava, la terra se sobrepassava, s’amuntegava, es plegava, esclatava.*" Irene Solà.

Fotografia: Xavier Mamano

(‘Canto jo i la muntanya balla’ Plana 101. Anagrama, 2019).

L’obra d’Íria Rodon, curiosament ha construït un espai escrit, ha creat un lloc dins la natura, un indret.

5. MULADHARA

sentir

NO DEIXAREM MAI D'EXPLORAR I AL FINAL ARRIBAREM AL LLOC D'ON HAVÍEM SORTIT I EL DESCOBRIREM PER PRIMER COP.

tancar els ulls

escoltar

ESCOLTA A CAU D'ORELLA ELS ARBRES DE LES NOSTRES TERRES DE L'ÀNIMA

connectar

respirar

SER ARBRE AMB ELS ARBRES, ARREL AMB LES ARRELS DELS ARBRES, OCELL AMB ELS OCELLS, GUINEU AMB LES GUINEUS I TERRA AMB LA TERRA

abraçar

UN NOU CLAREJAR EM NEIX, UN NOU POEMA. UNA NOVA LLENGUA AMB LA QUAL DIR-TE:

'TINC TOT EL QUE NECESSITO'

Texts del Happening Muladhara. Collage de versos de T. S. Eliot, Mireille Gansel, Antoni Clapés i Asunción + Guasch

Muladhara, el happening d'Asunción + Guasch, ha estat una entranyable experiència per endinsar-se en el poder que ens transfereix la participació en una cerimònia ritual encarada cap els sentiments més nobles i cap a la natura que som, conduint als assistents a trobar-se, abraçar-se fraternalment i a sentir-se feliços amb el que tenim i som.

OPINIONS DEL PÚBLIC:

Una experiència esplèndida i plena, en un marc magnífic i reconfortant. Felicitats i gràcies.

Ganes de repetir.

Àngel Querol Pallarés. Facebook, 12-5-23

La 8a edició de "Els Ports. Natura i art" ha sigut subtil, didàctica, espiritual, preciosa, reflexiva, participativa, imaginativa, immersiva, màgica, paisatgística, íntima, expansiva... Moltes gràcies, Sergi Quiñonero per ser la veu guia i l'esperit tel·lúric del bosc! De la mà de les dones d'aigua, els artistes, la guineu, les intervencions, les lletres i les pedres i la natura m'heu fet estar present en tot moment i sentir que, efectivament, tinc tot el que necessito.

Amb ganes de repetir la pròxima edició! L'enhorabona.

Valer Gisbert Verbis. Facebook, 7-5-23

PEDAGÒGICA.

El projecte educatiu de Els Ports. Natura i Art que es porta a terme a peu de les obres dels artistes, al Parc Natural dels Ports.

Participants. Alumnat: cent trenta-vuit ; Professorat: vint-i-quatre. Total: cent seixanta-dues persones

Dilluns 15 de maig: Escola Montsagre (Horta de Sant Joan)

Dimarts 16 de maig: Escola La Gessera (Caseres), Escola Mare de Déu Fontcalda (Prat de Comte), Escola La Miranda (Arnes).

Les aportacions dels xiquets han estat molt positives, amb molta inventiva i ganes d'aprendre i experimentar, aprofundint en els continguts simbòlics de les seves obres.

Sílvia Franzher, artista i educadora, 16-5-23

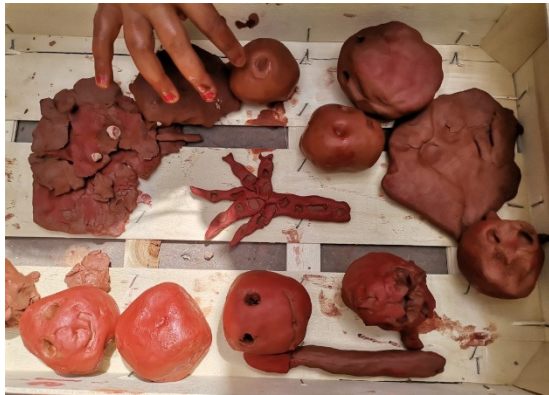
"M'ha sorprès molt la resposta i el concepte que els infants tenien de l'art: reflexió, creativitat, expressió d'emocions". Han portat molt lluny la reflexió al voltant de la història reflectida en l'obra, la plasmació d'aspectes del nostre passat com a espècie. Els treballs han estat molt expressius, molt rics.

Judit Montañés, educadora, 16-5-20

Agraïm tota la jornada de dilluns. Els tallers van estar molt bé, molt adequats i interessantíssims.

Irene Sancho, directora de l'escola Montsagre

Algunes de les obres que han resultat dels tallers:

PEDAGÒGICA és un projecte dirigit per Sergi Quiñonero.

ORGANITZA:

Lo Pati

Direcció: Aida Boix.
Tècnic de comunicació i
audiovisuals: Edgar de Ramon.
Premsa: Oriol Gracià.
Disseny: David Bel.

Direcció artística
i curadoria: Sergi Quiñonero

Fotografia: Sebastià Masramon
Guies: Antònia Ripoll i Júlia Idiarte.
Educaores: Judit Montañés i Sílvia Franzher.

AMB EL
SUPORT
DE:

Ajuntament d'Amposta

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Diputació Tarragona

Ajuntament d'Artes de Sant Joan

Consell Comarcal
de la Terra Alta

Parc Natural
dels Ports

AJUNTAMENT D'ARNES

COL-LABORA:

els olivers
Municipi de Sant Joan